Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Філологічний факультет
Кафедра міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури
Департамент освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра англійської мови та методики її навчання
Головинський ліцей Рівненського району Рівненської області
Рівненський ліцей №15 Рівненської міської ради
Навчально-наукова лабораторія «Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутнього вчителя іноземної мови та зарубіжної літератури»

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутнього педагога XXI століття»

12 травня 2023 р.

Рівне – 2023

УДК 81’27: [378.016:37.011.3-051]
М 58

Рекомендовано до друку Вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
ПРОТОКОЛ № 6 ВІД 25 ТРАВНЯ 2023 РОКУ

У збірці представлено матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА XXI СТОЛІТТЯ»

Матеріали збірника присвячено висвітленню кола актуальних проблем, які обговорювалися на Всеукраїнській науково-практичній конференції «Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутнього педагога XXI століття», зокрема інноваційні технології викладання іноземної мови та зарубіжної літератури, соціокультурна та психолого-педагогічна парадигми міжкультурного спілкування, полікультурне бачення світу в умовах міжкультурної комунікації: перспективи та проблеми, генерика та генологія художньої літератури, зарубіжна література в контексті міжкультурної комунікації: історичний та методичні аспекти.

Видання призначене для науково-педагогічних, наукових працівників у галузі освіти, аспірантів, викладачів, здобувачів вищої освіти та всіх, хто цікавиться здобутками у галузі іншомовної освіти.

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

СКЛАД ОРГКОМІТЕТУ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Міжкультурна комунікація у професійній підготовці майбутнього педагога XXI століття»

Безкоровайна Ольга Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Павелків Роман Володимирович, доктор психологічних наук, професор, академік Академії наук Вищої школи України, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, перший проректор Рівненського державного гуманітарного університету;

Дейнега Олександр Вікторович, доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Петрівський Ярослав Борисович, доктор технічних наук, професор, з навчально-виховної роботи Рівненського державного гуманітарного університету;

Ніколайчук Галина Іванівна, кандидат педагогічних наук, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан філологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету;

Яловенко Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та методики її навчання Уманського державного педагогічного університету ім. П. Тичини;

Андрєєва Майя Миколаївна, головний спеціаліст відділу професійно-технічної та вищої освіти Департаменту освіти і науки Рівненської обласної державної адміністрації;

Істоміна Світлана Ярославівна, директор Рівненського міського ліцею № 15 Рівненської міської ради;

Буржинська Тетяна Василівна, директор Головинського ліцею Головинської сільської ради Рівненського району Рівненської області;

Нестерук Сніжана Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Самборська Ірина Миколаївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Вовчук Наталія Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Оздемір Оксана Василівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Шульжук Наталія Василівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри стилістики та культури української мови Рівненського державного гуманітарного університету;

Синевич Братислава Миколаївна, старший викладач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету;

Залевська Оксана Анатоліївна, старший викладач кафедри міжкультурної комунікації, теорії, історії та методики викладання зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету.

ЗМІСТ

Безкоровайна О. В. Концептуальні засади до формування полікультурної освіти майбутніх педагогів: теорія і практика 8
Бокшан В. Р., Безкоровайна О. В. Різноманітність вправ для заохочення навчанню іноземної мови учнів початкової школи 14
Братко Б. І., Процько Є. С. Особливості розвитку навичок слухання для вдосконалення мовлення та розуміння англійської мови у закладах базової середньої освіти 18
Вовчук Н. І. Звертання як вербальне вираження національних особливостей. Мовленнєвий етикет..... 21
Ганжа Г. Г., Левчук О. А. Особливості методики використання інтерактивних технологій на уроках англійської мови..... 26
Глущенко О. Ю. Комбінований курс викладання іноземної мови курсантам в умовах воєнного стану для оптимізації навчального процесу 29
Гудкова М. М., Безкоровайна О. В. Мовна особистість в умовах сучасної української школи 32
Гурінчук С. С., Вовчук Н. І. Національні стереотипи та основні цінності національного німецького характеру. 39
Джулай А. О., Капелюшна Т. В. Скрайбінг як сучасний прийом візуалізації навчального матеріалу з англійської мови 44
Закабула А. В., Процько Є. С. Роль міжкультурної комунікації в процесі вивчення англійської мови школярами..... 47
Златів Л. М. Оптимізація самостійної роботи студентів-філологів із дисциплін лінгвометодичного спрямування в умовах дистанційного навчання 49
Калініченко М. М. Роль філології та експертизи авторського права у захисті об'єктів інтелектуальної власності..... 54
Кирильчук Н. М., Петько Л. В. Дослідження біорізноманіття садів замку Хівер (Англія)……...57
Кичій Г. М., Гембарук А. С. Психологічні проблеми в умовах дистанційного навчання 63
Коновець С. В. Системність професійно-педагогічної діяльності вчителя як творчого процесу 68
Кравець В. О., Левчук О. А. Особливості використання інформаційно-комунікативних технологій на уроках англійської мови..... 73
Кравець Я. Ю., Комар О. С. Особливості комунікативного підходу до навчання англійської мови у закладах базової середньої освіти 76

Кравченко Т. В. Міждисциплінарне інтегрування англійської мови як державної у формуванні громадянської ідентичності британської студентської молоді 79
Крупка М. А. Романс як формульна література (на прикладі роману Наталії Гурницької «Мелодія кави у тональності кардамону») 84
Луговець О. О., Петько Л. В. Гамбургер та історія його походження 89
Людвік В. А. Фільми як компонент вивчення іноземної мови: особливості та ефективність……...95
Мельник В. І., Нестерук С. М. Романістика Гізер Морріс крізь призму наративу пам'яті……99
Мозгальова Н. Г., Новосадов Я. Г., Новосадова А. А. Міжкультурний простір музичного мистецтва України кінця XX-початку XXI століть..... 104
Мушировська Н. В. Лінгвокультурний аспект перекладу фразеологізмів (на базі польської та української мов) 107
Неродик А. С., Самборська І. М. Національні особливості вербального та невербального спілкування англійців 113
Няньчук Р. М., Діхтяренко С. Ю. Профілактика професійного вигорання працівників..... 118
Павелків К. М. Концепт іншомовної міжкультурної комунікативної компетентності у сучасному науково-педагогічному дискурсі 123
Павлюк Г. С. Мовно-комунікативна діяльність вчителя початкових класів в умовах НУШ ……...128
Пасічник Я. Є., Левчук О. А. Мовні та позамовні чинники функціонування фразеологізмів із етнокультурним компонентом..... 131
Поважна М. С. Онлайн-ресурси як засіб організації самостійної роботи студентів-філологів молодших курсів з іншомовною лексикою 134
Полив'яна К. Ю. Загребнюк Ю. В. Features of non-standard English lessons for students of basic secondary education 138
Постоленко І. С. Формування мотивації вивчення англійської мови у здобувачів вищої освіти……..141
Прокопчук Ю. В., Безкоровайна О. В. Використання інноваційних технологій у викладанні іноземної мови та зарубіжної літератури як засобу формування мовленнєвої активності учнів на заняттях з іноземної мови. 145
Пучков А. С., Крижановська Т. І. Співацький розвиток особистості: структурний аналіз……..148
Рагозіна В. В. До проблеми військово-патріотичного виховання учнівської молоді засобами мистецтва……153
Радченя Т. Ф., Безкоровайна О. В. Класифікація методів інтерактивного навчання на уроках англійської мови в НУШ..... 157

Сітайло К. Ю., Безлюдний О. І. Ways of improving secondary school students' phonetic skills 161
Смольнікова О. Г. Мовне портфоліо як ефективний засіб розвитку автономних якостей студента 165
Сьомак Я. В., Тхорук Р. Л. Роман Валерія Шевчука «На полі смиренному» як альтернативна історія 169
Терещенко Т. В. Врахування когнітивних процесів пам'яті студентів та складових компонентів мотивації при застосуванні цифрових навчальних медіа……..174
Ткачук А. І., Безкоровайна О. В. Роль інтеркультурного діалогу у підвищенні ефективності міжкультурної комунікації 176
Топал О. В., Комар О. С. Особливості інтеграції лінгвокраїнознавчого аспекту до змісту предмета «англійська мова» в профільній середній школі 181
Fedorenko S. V. Multimodal resources for listening comprehension in English for specific purposes 184
Федорук А. О., Вовчук Н. І. Концептуальні відмінності у сприйнятті та ставленні до часу представників різних культур 188
Фурманець К. П., Крусь О. П. Сучасний досвід розвитку патріотичних почуттів підлітків на уроках музичного мистецтва в ЗЗСО 192
Шульжук Н. В. Лінгвокультурологічний підхід до формування дискурсної компетенції студента-філолога 198
Яницька О. М. Багатомовність та міжкультурна освіта в університеті: місце для навчання та взаємодії 204

14. The Technology of cooking hamburgers in McDonald's Burger Factory. URL: https://www.youtube.com/watch?v=tMd2GEfAYk0
15. Tsygankova E., Pet'ko L., Turchynova G. The State Dog of Massachusetts: Boston Terrier. : abstracts of the I[st] International Science Conference on Multidisciplinary Research (Berlin, January 19–21, 2021), Germany, Berlin . Bookwire[TM]. 2021. 1115 p. Pp. 130−139. URI: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/33011
16. Varenya N., Pet'ko L. Floral Emblem of Massachusetts: Mayflower (*Epigaea repens, Trailing Arbutus*). *Problems of modern science and practice*: the I International Science Conference (Boston, September 21–24, 2021). USA. Boston : Bookwire[TM]. 2021. Pp. 64−73. URI: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/35057
17. Vorobey M., Pet'ko L. The Brown Thrasher: Official State Bird of Georgia (USA). *Science Foundations of Modern Science and Practice:* Proceedings of the 10th International Scientific Conference (Athens, 23−26 November 2021). Greece, Athens: Bookwire[TM]. 2021, pp. 44−58 2. URI: http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/35537
18. What is the National Dish of the USA? (Quora). URL: https://usscienceeducation.com/what-is-usa-national-dish-1637494694/
19. What Is the National Dish of the USA? URL: https://www.worldatlas.com/articles/what-is-the-national-dish-of-the-usa.html
20. Who Invented the Burger? URL: https://www.youtube.com/watch?v=ouZLuZue68I

ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Кичій Г.М.
здобувач ступеня в/о «Магістр» І курсу
Гембарук А.С.
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри англійської мови та методики її навчання
Уманського державного педагогічного університету імені П. Тичини
(м. Умань, Україна)

В умовах дистанційного навчання виникає необхідність психологічного супроводу освітнього процесу та забезпечення психологічного комфорту його учасників. Психологічні проблеми, що виникли внаслідок переходу учасників освітнього процесу на дистанційну форму навчання, - явище не нове. Ці проблеми виникли ще декілька десятиліть тому. Проте, широкого масштабу та

обговорення набули після запровадження локдауну та масовості переходу на дистанційне навчання в усьому світі у зв’язку з пандемією (COVID-19).

Тому дослідження психолого-педагогічних особливостей дистанційної освіти викликає значний інтерес науковців. Зокрема Смульсон М.Л., Машбиць Ю.І., Жалдак М.І. досліджували психологічні засади дистанційного навчання [6]; Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. розглядали питання організації дистанційного навчання та створення електронних навчальних курсів [1].

Метою нашої статті є з’ясувати найпоширеніші психологічні проблеми, зумовлені дистанційним навчанням, та визначити шляхи їх подолання. Аналіз літературних джерел з досліджуваної проблеми дає підстави стверджувати, що до найпоширеніших психологічних проблем вчені відносять такі: технічні проблеми, слабка самомотивація учнів, відсутність соціальної взаємодії. Зупинимося на них детальніше.

На думку науковців *технічні проблеми* та швидкість підключення до Інтернету призводять до розчарування учнів і знижують залучення до процесу навчання. Тим не менш, технологічні навички є обов'язковими для успішного завершення навчання. Серед рекомендацій для вчителів виділяють такі: створення окремого чату для інформації та розділу поширених запитань, куди учні чи їхні батьки зможуть звертатися у разі виникнення технічних проблем, а також створення окремої електронної скриньки для запитів. Наступною рекомендацією є організація форуму для спілкування учасників освітнього процесу між собою з різних питань як навчального характеру, так і з питань, асоційованих з життєвими, моральними, інтелектуальними потребами [6]. Дієвим шляхом вирішення проблеми вважають службу технічної підтримки, куди можна звернутися у разі технічних збоїв.

Наступною проблемою є *слабка самомотивація* учнів, яка призводить до спокуси відкласти навчання на потім. Серед шляхів вирішення цієї проблеми виділяють такі: використання на заняттях актуальних відео-, музичних ресурсів; проведення емоційних та захоплюючих дискусій; поєднання

матеріалу занять із реальним життям. У цьому контексті значної вагомості набуває діалог між учителем і учнем як письмово, так і усно онлайн, що забезпечує якісний зворотний зв'язок та слугує додатковим стимулом [2]. Смульсон М.Л., Машбиць Ю.І., Жалдак М.І. вважають, що для психологічного комфорту учнів конче необхідною є доступність інформації [6]. Тому учням доцільно рекомендувати щодня входити на навчальну платформу, щоб переглядати завдання та обговорювати чати, спілкуватися з учителями, якщо це необхідно.

Однією з найбільших проблем дистанційного навчання є *відсутність соціальної взаємодії*. Брак соціалізації, приналежності до групи – це ті виклики, з якими онлайн навчання справляється найгірше [3]. Невдачі в спілкуванні – одна з важливих навичок, яку учні втрачають, переходячи на дистанційне навчання. Без компанії друзів, шуму в класі та особистого спілкування з учителем учні, які навчаються дистанційно, можуть відчувати самотність. Ефективними стратегіями подолання самотності, на думку психологів, є: спілкування з учнями на абстрактну тему; особистісний характер спілкування (звертатися до кожного по імені, використовувати дружній тон); проведення відеоконференцій для обговорення актуальних питань; створення цікавих групових завдань; детальне планування навчальної діяльності та її організації; чітко поставлені цілі та завдання навчання [5].

Дистанційний формат навчання створює певні психологічні труднощі й у роботі вчителя. Це, зокрема, труднощі в організації діяльності учнів, у визначенні їх індивідуальних особливостей та у виборі стилю педагогічного спілкування. Значними є також проблеми підвищення та підтримки мотивації навчання, створення сприятливого соціально-психологічного клімату в групі.

Причиною цих труднощів вважають відсутність можливості безпосередньо спостерігати за емоціями учнів (невербальними компонентами спілкування), відстежувати хвилюючі моменти чи непорозуміння та оперативно реагувати на потреби учнів. Спектр роботи вчителя з учасниками дистанційного навчання задля подолання означених труднощів є досить

широким. Павлов Т. рекомендує такі шляхи вирішення цієї проблеми: створення атмосфери довіри та взаємопідтримки учнів; формування мотивації активної участі учнів в освітньому процесі; вивчення рівня розвитку та особливостей перебігу пізнавальних процесів у дистанційному навчанні; допомога в подоланні труднощів, пов'язаних зі сприйняттям матеріалу в інтерактивному освітньому середовищі; вивчення індивідуально-особистісних особливостей та міжособистісних стосунків учасників дистанційного навчання з метою забезпечення індивідуально-диференційованого підходу [4]. З іншого боку інформація про особливості особистості учнів (самооцінка, характер мотивації, рівень тривожності, особливості когнітивної сфери та інші) дозволяє вчителю визначити стиль взаємодії з кожним із учнів, виявити можливі труднощі у навчанні, обрати методи підтримки та допомоги.

Особливої уваги заслуговує розгляд питання впливу дистанційного навчання на психоемоційний стан його учасників. Павлов Т. вважає, що ключова проблема онлайн-формату полягає в тому, що надто багато інформації передається невербально під час спілкування, а в онлайн чимала частина цієї інформації втрачається, тож і тримати контакт із дітьми значно складніше, відповідно «включення» в урок менше. Але з іншого боку, основний акцент робиться на активізацію творчих здібностей, що дає більше можливостей для позитивних емоцій від досягнень і результатів навчання [4]. Отже, дистанційне навчання сприяє отриманню меншої кількості позитивних емоцій у сфері міжособистісних стосунків. Тому важливим є збагачення емоційного досвіду учнів, що, в свою чергу, підвищує ефективність взаємодії між учасниками освітнього процесу та покращує засвоєння знань. Поділяємо думку про те, що одним із важливих факторів позитивного впливу на психоемоційний стан учасників дистанційного навчання є зміна видів діяльності та форм роботи. Різноманітні форми роботи викликають сплески мозкової активності, пробуджують допитливість, що підтримує увагу та покращує запам'ятовування матеріалу. Суперечливі, несподівані та оригінальні ідеї також можуть

зацікавити учнів. Заохочення за якісне виконання завдань створить в учнів відчуття задоволення [3].

Узагальнюючи викладене вище, можна зробити висновок, що дистанційне навчання, хоч і має свої психологічні проблеми, водночас сповнене великого потенціалу у сфері освіти. Безперечною перевагою дистанційного навчання є гнучкість у викладанні матеріалу з максимальним ступенем урахування індивідуальних особливостей, здібностей та рівня підготовки учнів. Цей процес реалізується через систему альтернативних сайтів, які містять детальну і додаткову інформацію з тем, які потенційно викликають труднощі у класичній системі навчання [1].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вишнівський В.В., Гніденко М.П., Гайдур Г.І., Ільїн О.О. Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Київ: ДУТ, 2014. 140 с.
2. Мотивація в дистанційному навчанні. URL: https://optima.school/info/porady-batkam/motivacia-v-distancijnomu-navcanni(дата звернення: 09.04.2023).
3. Онлайн-навчання, плюси та мінуси електронної освіти.URL: https://myownconference.com/blog/uk/onlajn-navchannya-plyusy-ta-minusy/ (дата звернення: 09.04.2023).
4. Павлов Т. Дистанційка – не причина проблем в освіті, а їх індикатор.URL:https://zn.ua/ukr/EDUCATION/distantsijka-ne-prichina-problem-v-osviti-a-jikh-indikator.html(дата звернення: 09.04.2023).
5. Психолого-педагогічні особливості дистанційної освіти. URL: http://kievskiy-ruo.edu.kh.ua/metodichnij_centr/informatizaciya_osviti/distancijne_navchannya/psihologo-pedagogichni_osoblivosti_distancijnoi_osviti/ (дата звернення: 09.04.2023).
6. Смульсон М.Л., Машбиць Ю.І., Жалдак М.І. та ін. Дистанційне навчання: психологічні засади : монографія. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2012. 240с.